

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
29

HANDEL ZAGRANICZNY PRODUKTAMI ROLNO-SPOŻYWCZYMI

stan i perspektywy

ISSN 1234-6292

**ANALIZY
RYNKOWE**

KWIECIEŃ 2009

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Ogólna ocena handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi – *W. Łopaciuk*
- III. Stan i perspektywy handlu zagranicznego wybranymi produktami rolno-spożywczymi
 1. Zboża – *W. Łopaciuk*
 2. Produkty upraw oleistych – *M. Krzemiński*
 3. Cukier i przetwory – *P. Szajner*
 4. Ziemiaki i przetwory – *W. Dzwonkowski*
 5. Owoce i przetwory – *A. Bugała*
 6. Warzywa i przetwory – *A. Bugała*
 7. Mleko i przetwory – *P. Szajner*
 8. Żywiec i mięso wołowe – *D. Rycombel*
 9. Wieprzowina – *D. Rycombel*
 10. Żywiec i mięso baranie – *D. Zawadzka*
 11. Żywiec i mięso końskie – *D. Zawadzka*
 12. Drób – *D. Rycombel*
 13. Ryby i przetwory – *K. Hryszko*
 14. Wyroby alkoholowe – *M. Krzemiński*
 15. Wody i napoje orzeźwiające – *M. Talarek*
 16. Tytoń i wyroby tytoniowe – *A. Zalewski*
- IV. Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0-22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr inż. Wiesław Łopaciuk

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 50-54-551

mgr Anna Bugała

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 50-54-440

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 50-54-616

mgr inż. Krzysztof Hryszko

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 50-54-719

mgr Marcin Krzemiński

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 50-54-551

mgr inż. Danuta Rycombel

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 50-54-616

mgr inż. Piotr Szajner

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 50-54-719

mgr Danuta Zawadzka

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 50-54-448

mgr Magdalena Talarek

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 50-54-413

mgr inż. Arkadiusz Zalewski

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 50-54-413

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 24.03.2009 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Iwona Szczepaniak,
Roman Urban (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w grudniu 2009 r.

W 2008 r., pomimo spowolnienia w IV kwartale, dynamika obrotów polskiego handlu zagranicznego utrzymała się na stosunkowo wysokim poziomie. Wpływy z eksportu wyniosły 114,6 mld EUR, a wydatki na import 139,3 mld EUR. W porównaniu z 2007 r., eksport zwiększył się o 13%, a import o 16%. Deficyt zwiększył się do 24,8 mld EUR, wobec 18,6 i 12,9 mld EUR odpowiednio w latach 2007 i 2006.

W handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi doszło do dużego spadku dynamiki eksportu, natomiast spadek dynamiki importu był niewielki. Spowolnienie eksportu nastąpiło w drugiej połowie roku. Wartość eksportu kompleksu rolno-spożywczego wzrosła o 14% do 11,3 mld EUR, a importu o 23% do 9,8 mld EUR. Nadwyżka wyniosła 1,5 mld EUR wobec 2,0 mld EUR w 2007 r. W pierwszej połowie ubiegłego roku wyniki handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi były znacznie lepsze niż przed rokiem, a zasadniczy wpływ na pogorszenie sytuacji miała druga połowa roku. Wysokie tempo wzrostu eksportu w pierwszej połowie 2008 r. wynikało z wyższych niż rok wcześniej cen transakcyjnych oraz z umacniania się złotego. Natomiast w drugiej połowie 2008 r., a szczególnie w IV kwartale, dał o sobie znać słabnący popyt, czego skutków nie skompensowało nawet osłabienie złotego. Duża dynamika importu wynikała z małej podaży produktów zwierzęcych (trzoda) oraz wysokich cen na krajowym rynku.

Po wejściu do UE wzrosło znaczenie handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi, a szczególnie ich eksportu, w bilansie handlowym i płatniczym Polski. Nadwyżka generowana w handlu żywnością obniża ujemne saldo handlu zagranicznego. Wymiana handlowa korzystnie oddziałuje na koniunkturę w wielu branżach rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego. W 2008 r. średnio około 22% produkcji sprzedanej przemysłu spożywczego było przeznaczone na eksport.

W 2008 r. ugruntowały się zmiany strukturalne zachodzące w poprzednich latach w polskim handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi. Ponadto dały się zauważyć symptomy ponownej dywersyfikacji rynków zaopatrzenia i zbytu w obliczu światowego kryzysu ekonomicznego.

W 2008 r. nastąpił wzrost obrotów handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi z większością ugrupowań. W porównaniu z 2007 r. znacznie mniejsza była dynamika eksportu. Zwiększyła się dynamika sprzedaży tylko do krajów WNP. Zróżnicowane było tempo wzrostu importu. Bardzo duży wzrost wystąpił w imporcie z WNP. Nieznacznie spadła dynamika przywozu z UE. Wspólnota nadal była najważniejszym rynkiem eksportowym polskich produktów rolno-spożywczych i jednocześnie największym dostawcą tych towarów na nasz rynek. Wzrosła rola nowych krajów członkowskich.

Pogorszyły się salda handlu produktami rolno-spożywczymi z większością ugrupowań, w tym z głównie z krajami liczącymi się w polskim handlu zagranicznym – UE i krajami rozwijającymi się, co zdecydowało o pogorszeniu wyników.

W strukturze handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi (w ujęciu wartościowym) dominują produkty przemysłu spożywczego i to one generują dodatnie saldo obrotów. W ostatnich latach wpływy z ich eksportu stanowiły około 85% przychodów z eksportu polskiego sektora rolno-spożywczego. Ich udział w imporcie rolno-spożywczym jest również stosunkowo duży (65%).

W 2008 r. znacznie zmniejszyła się dynamika eksportu produktów roślinnych, ale nadal była stosunkowo wysoka. Wzrosła wartość eksportu większości grup produktów. Mniejszy był jedynie wywóz ziarna zbóż, nasion oleistych i olejów. Utrzymała się

dość wysoka dynamika eksportu produktów zwierzęcych. Wzrosły wpływy ze sprzedaży za granicę większości produktów z tej grupy, za wyjątkiem żywych zwierząt. Największy był wzrost wartości eksportu przetworów mięsnych. W 2008 r. ponownie wzrosła dynamika przywozu produktów zwierzęcych, a dynamika importu produktów roślinnych się nie zmieniła. Zwiększył się przywóz większości produktów pochodzenia zwierzęcego. Największy był wzrost importu mięsa i podrobów, w tym przede wszystkim wieprzowiny. Duży był także wzrost importu żywych zwierząt, w tym szczególnie trzody chlewnej (blisko 2,5-krotny). Po raz pierwszy od wielu lat Polska stała się importerem netto wieprzowiny i trzody chlewnej.

Spośród produktów roślinnych zmniejszył się tylko import ziemniaków i przetworów ziemniaczanych oraz wyrobów tytoniowych. Największy był wzrost przywozu nasion i produktów oleistych, zbóż i produktów zbożowych, oraz cukru i przetworów cukierniczych i wód.

Na rozwój sytuacji w 2009 r., przy stosunkowo stabilnej sytuacji na rynkach, decydujący wpływ będą miały czynniki zewnętrzne, a mianowicie zasięg i skala kryzysu ekonomicznego, a także kurs wymiany złotego do euro i dolara USA. Skutki spowolnienia gospodarczego dały o sobie znać już w końcu 2008 r., w wyniku czego nastąpił spadek obrotów handlu zagranicznego. W wyniku słabnącego popytu na rynkach unijnych w 2009 r. dojdzie do stagnacji polskiego eksportu rolno-spożywczego oraz do ograniczenia importu.

Wpływy z eksportu produktów rolno-spożywczych w 2009 r. mogą osiągnąć około 11,2 mld EUR i być o niespełna 1% niższe niż w 2008 r. Wydatki na import zmniejszą się o 9% do 8,9 mld EUR. Saldo obrotów może zwiększyć się do 2,3 mld EUR wobec 1,5 mld EUR w 2008 r.

SUMMARY

The growth rate of Polish foreign trade in 2008 (despite a slowdown in the IV quarter) reminded at a relatively high level. The value of exports amounted to EUR 114,6 million while the value of imports reached EUR 139,3 million and were respectively 13 and 16% up on 2007.

Regarding foreign trade in agri-food products the dynamics of exports considerably declined while just a slight decline was observed in imports. A slowdown in exports occurred in the second half of 2008. In the whole year the value of agri-food exports increased by 14% to EUR 11,3 million and the value of imports by 23% to EUR 9,8 million. The positive balance of trade totalled then at EUR 1,5 million versus EUR 2,0 million in 2007. The results of foreign trade in agri-food products in the first half of 2008 showed a certain improvement versus those a year ago. However the second half of the year brought a considerable deterioration which was crucial for the whole year. High growth rate in the first half of 2008 resulted from high transaction prices and from the appreciation of Polish currency. Shrinking demand (not compensated even by deep depreciation of the currency) caused the slowdown in exports in the second half of 2008. High dynamics of agri-food imports resulted from relatively low domestic supply of livestock products (swine) and high prices on the internal market.

Following the accession to the EU the role of agri-food trade (in particular the role of exports) in Polish foreign trade and the balance of payments increased. The surplus in agri-food trade reduces overall deficit of Polish foreign trade. Foreign trade contributes to a favourable situation in many branches of agriculture and

food industry. In 2008 exports accounted in average for 22% of the food industry sales.

Structural changes in Polish foreign trade undergoing in recent years in 2008 slowed down. First indicators of the diversification of markets in the view of the world economic crisis were observed.

In 2008 the turnover with most of trading partners increased. However the growth rate of exports was significantly lower than in 2007, except of the exports to CIS. The growth rate of import varied depending on the country of origin. The highest growth rate showed imports from CIS, while in the case of EU a negligible slowdown was reported. The EU-27 countries were still main trading partners and remained on the position of the key markets for Polish agri-food exports as well as the main suppliers of the products onto Polish market. At the same time the importance of new members (EU-12) increased.

The results of foreign trade in agri-food products deteriorated in the case of most of the country groups, including the largest partners – EU and developing countries.

The structure of agri-food trade is dominated with food industry products (in terms of value) which generate the surplus. In recent years these products accounted for about 85% the value of Polish agri-food exports. Their share in agri-food imports was also significant (65%).

In 2008 the growth rate of crop product exports considerably declined. The value of exports of most crop products increased, except of cereals, oil-

seeds and vegetable oils. On the other hand the growth rate of animal product exports reminded relatively high. Only the value of livestock export declined. The highest increase concerned the exports of meat products. The growth rate of animal product imports in 2008 increased again, while no major changes were reported in the case of crops products. The highest increase concerned the import of meat and meat products, in particular pork. A bulk increase was reported also in the import of live animals, especially hogs on feed. For the first time since many years Poland has turned to the position of net importer of swine. Regarding crop product imports a decline was reported only in the case of potatoes, potato preparations and tobacco products. The highest increase concerned the import of oilseeds, cereals, cereal products, sugar, sugar products and mineral water.

Having stable situation on the main agricultural markets, external factors, namely the scope and scale of economic crisis, exchanges rate of Polish currency versus euro and US dollar will be of key importance as regards the development of agri-food trade in 2009. The impact of economic slowdown was already seen at the end of 2008 which was mirrored in declining turnover of foreign trade. Due to weakening demand on the EU markets Polish agri-food exports in 2009 will stagnate, while a decline is expected on the import side.

The value of agri-food exports in 2009 is forecast 1% down from 2008 at EUR 11,2 billion, while the value of agri-food imports is expected to decline by 9% to EUR 8,9 billion. Therefore the positive balance would increase to EUR 2,3 billion versus EUR 1,5 billion in 2008.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukażą się:

1. Rynek mleka (36) • kwiecień 2009,
2. Rynek ryb (11) • kwiecień 2009,
3. Rynek ziemniaka (35) • maj 2009,
4. Rynek drobiu i jaj (35) • maj 2009,
5. Rynek cukru (35) • maj 2009,
6. Rynek mięsa (36) • czerwiec 2009,
7. Rynek zbóż (36) • czerwiec 2009,
8. Rynek rzepaku (35) • czerwiec 2009,
9. Rynek owoców i warzyw (34) • czerwiec 2009,
10. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (36) • wrzesień 2009,
11. Rynek pasz (26) • wrzesień 2009,
12. Rynek ziemi rolniczej (12) • grudzień 2009,
13. Popyt na żywność (10) • grudzień 2009,
14. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (30) • grudzień 2009.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE!

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi introligatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług introligatorskich.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2009 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-22) 50-54-685, faks: (0-22) 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>